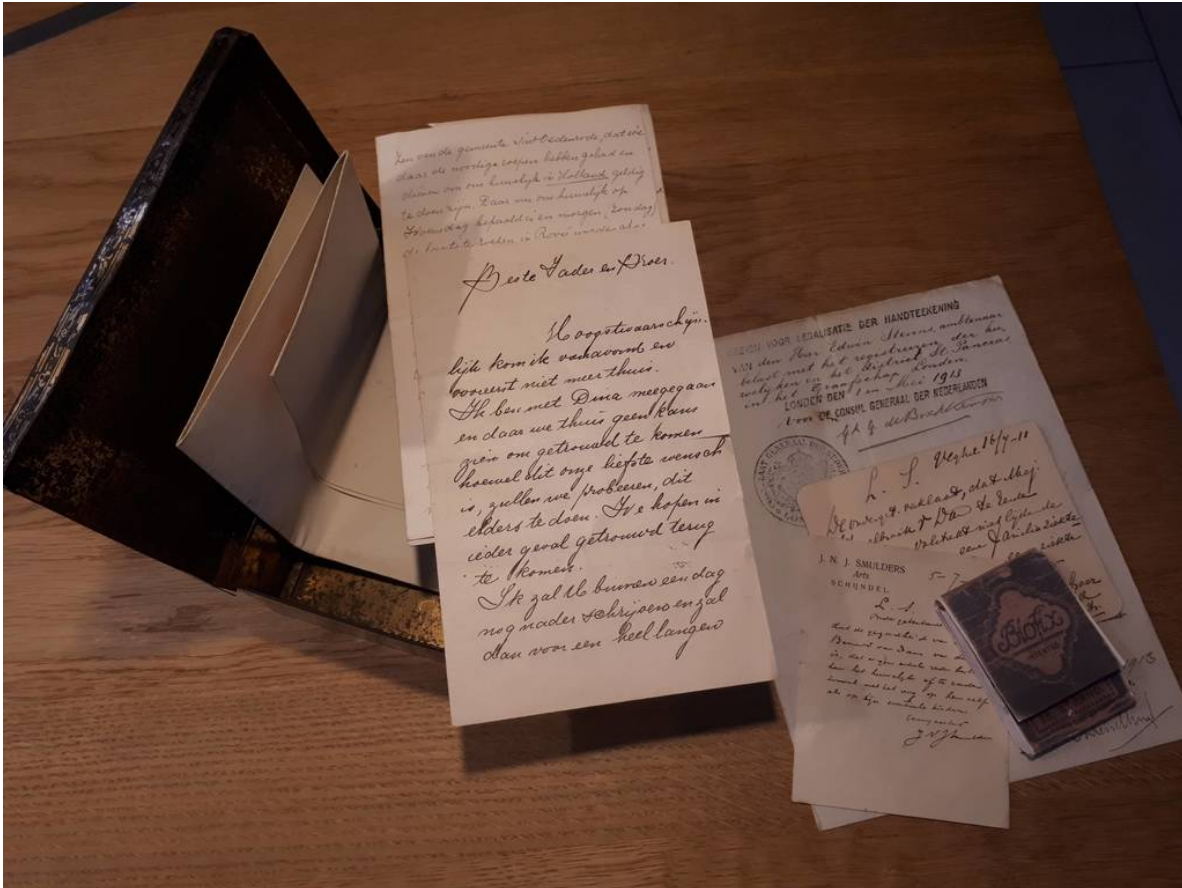

Huwelijk van Van Dam dat lang publiek geheim bleef

Eerdse schrijver TROUWDE stiekem met Regina van Hooff in Londen, verhaal Nu te zien op video

STICHTING BERNARD VAN DAM

Niet iedere Brabander sprong vroeger braaf door het burgerlijke hoepeltje. Dat bewijst het geheime, 'verboden' huwelijk van de markante Eerdse schrijver Bernard van Dam in 1913 met Regina van Hooff in Londen. Er is nu een indrukwekkende video van.

TOM VOS

Even bij het begin beginnen. Vooral ouderen zullen zijn naam nog kennen: Bernard van Dam (1881-1958) uit Eerde was jarenlang een veelgelezen schrijver en tekenaar van het dorpsleven en de agrarische sector. Hij had een scherp oog voor details, beschreef ze op eigenzinnige wijze.

Pas in 1995 wordt er een publiek geheim rond zijn persoon écht onthuld, waar het dorp tot die tijd alleen maar hardnekkige roddels over heeft gehoord. En dat heeft alles te maken met zijn huwelijk... Wat ooit een schandaal was.

STICHTING BERNARD VAN DAM

We schrijven 1913. Bernard van Dam heeft een vriendin, Regina van Hooff, de enige dochter van de smid, ook uit Eerde. Het klikte. In de video leren we dat Bernard van Dam Regina voor het blok zet: hij kan niet meer wachten om in het huwelijksbootje met haar te stappen. Regina's vader, de smid Driekske van Hooff, ziet dat echter niet zitten.

Sterker, hij verzet zich fel tegen de trouwpartij van Regina omdat Van Dam uit een zwak geslacht zou komen. Al heeft de huisarts van Van Dam dit ontkracht. Maar Bernard bedenkt een list: hij wil naar de Britse hoofdstad, om daar in het geniep in het huwelijksbootje te treden.

Onvervaard van aard

Bernard van Dam is onvervaard van aard. Dus dat hij naar Londen zou willen, verbaast wat dat betreft niet. Op de pastoor na is hij in Eerde bovendien de enige die Engels kan. En hij is erg avontuurlijk aangelegd. Met de trein gaat het stel naar Antwerpen en vervolgens met de nachtboot naar het voor die tijd verre Londen. Daar bezoeken ze meteen het Nederlandse consulaat. 'De consul verzekert hen dat ze binnen een paar weken getrouwd kunnen zijn. Hij helpt ze aan een Nederlands stel waar ze kunnen logeren', zo maakt de video duidelijk.

„Alles krioelt door elkaar, het is een wonder dat je niet elke minuut een ongeluk ziet gebeuren", tekent Bernard van Dam op over de city die veel indruk maakt. Van Dam etaleert in Londen zijn talent als scherpe observator, hij beschrijft als geen ander de armoede in de achterstandswijken. „De Engelsen zijn ook niet zo netjes en zindelijk als in Holland."

Ruzie bijgelegd

Op 1 mei vindt in een rooms-katholieke kapel de huwelijksplechtigheid plaats, die slechts tien minuten in beslag neemt. Teruggekeerd in d'Eerd worden ze volgens getuigenissen niet bepaald met open armen ontvangen door vader Van Hooff, die moppert en zijn stem verheft. Toch gaat het stel bij hem naar binnen. En wordt de ruzie alsnog helemaal bijgelegd: het huwelijk was simpelweg een voldongen feit. Later trekt vader Van Hooff zelfs bij het gezin in.

„Het relaas van de reis en het huwelijk blijft binnen de Eerdse gemeenschap en zelfs de familie Van Dam maar liefst tachtig jaar een publiek geheim", schetst Nard Jansen (68), kleinzoon van Bernard van Dam en secretaris van de Stichting Bernard van Dam.

In het trouwboekje staat ook al de geboorte van hun zoon Ben. Een schande voor katholieke begrippen. Het huwelijk is een zogeheten moetje: bij de geboorte van Ben op 1 november 1913 komt uit dat Regina voor het huwelijk al zwanger was. Het paar kreeg naast Ben overigens nog drie kinderen meer. In totaal drie jongens en één meisje.

In 1995 wordt eindelijk meer van het geheime huwelijk bekend als er op zolder van het voormalig ouderlijk huis aan de Kapelstraat 59 een trommeltje opduikt. Vol met brieven en documenten die de feiten over over 'Londen' vertellen. Dochter Joske Jansen-van Dam en schoondochter Stien van Dam-Korsten zijn behoorlijk van de kook door de vondst. Nard Jansen: „Ze overwogen om de spullen in de kachel te gooien. Maar wij hebben dit gelukkig kunnen voorkomen."

Volkskundige Gerard Rooijackers is daar heel blij mee. Hij heeft het gehele oeuvre van Van Dam bestudeerd, beschreven en ontsloten, wat te lezen is op de website van de stichting, waar nu ook de complete story én een video over het huwelijk staat. „De jongere generatie in de familie is juist trots op dit geruchtmakende verhaal, zij hebben er geen probleem mee dat het bekend is."

Op basis van deze documenten heeft de stichting eerder al de werkelijke gang van zaken gereconstrueerd. En door de video nu dus ook in beeld voor iedere belangstellende toegankelijk gemaakt. „Wat de beelden vooral ook laten zien, is dat Bernard geen angst had voor autoriteit en linksom of rechtsom zijn zin kreeg. En ook in staat was om te vergeten en te vergeven", aldus Jansen.

'Kosmopoliet in een dorp'

Volkskundige Rooijackers noemt Bernard een 'kosmopoliet in een dorp die niet door het burgerlijke hoepeltje sprong'. „Ga hem lezen. Dat stereotiepe beeld van de Brabander als volgzaam en gedwee, zich schikkend in het gezag, van kneuters die niet verder kijken dan de dorpsgrens, dat kan de prullenbak in. Dat laat het mooie verhaal van Bernard van Dam zien. Hij was uitzonderlijk, maar geen uitzondering want er waren in Brabant meer eigengereide figuren. En Van Dam kon daarna gewoon verder leven in Eerde, werd niet uitgesloten."

Van Dam was voor Rooijackers al vroeg in zijn leven een held. „Zijn pionierswerk geeft een fantastisch overzicht van het leven in Brabant maar ook van de agrarische sector, ook buiten de provincie. Het belang daarvan is groot: hij beschreef de hele ontwikkeling, de enorme schaalvergrotingen, het meer en meer produceren. Je leert hoe de sector is geworden tot wat zij nu is."